Στούπα, Σεπτέμβριος 2026

Αγαπημένε Νίκο,

αγαπημένε Γιώργη,

Σας γράφω από τη Στούπα. Από τον ίδιο τόπο όπου, πριν από περισσότερο από έναν αιώνα, συναντήθηκαν οι δρόμοι σας. Εκεί όπου η θάλασσα συναντά το βουνό, όπου η πέτρα, ο ήλιος και η ελιά κρατούν ακόμη μέσα τους τις ιστορίες των ανθρώπων. Σας γράφω για το 2026. Για έναν κόσμο που άλλαξε τόσο πολύ από τότε, και ταυτόχρονα, ίσως, τόσο λίγο.

Ο άνθρωπος σήμερα έχει κατακτήσει πράγματα που εσείς δεν θα μπορούσατε καν να φανταστείτε. Μιλάει μέσα σε μια στιγμή με ανθρώπους που βρίσκονται στην άλλη άκρη του κόσμου. Ταξιδεύει πιο γρήγορα από ποτέ. Έχει στη διάθεσή του απίστευτη γνώση και αμέτρητες πληροφορίες. Κι όμως...

Δεν ξέρει πάντα πώς να μιλήσει στον άνθρωπο που βρίσκεται δίπλα του. Έχει χιλιάδες «φίλους» στις οθόνες του και συχνά νιώθει μόνος. Έχει περισσότερα πράγματα, αλλά όχι πάντα περισσότερο χρόνο. Βλέπει ολόκληρο τον κόσμο μέσα από μια μικρή οθόνη, αλλά μερικές φορές ξεχνά να κοιτάξει τη θάλασσα. Ζει μέσα στην ταχύτητα και φοβάται να σταθεί για λίγο ακίνητος.

Και ίσως αυτό είναι το μεγάλο παράδοξο της εποχής μας... Έχουμε μάθει να κατακτούμε τον κόσμο, αλλά δυσκολευόμαστε να κατακτήσουμε τον εαυτό μας.

Νίκο, εσύ μίλησες σε όλη σου τη ζωή για την ελευθερία. Όχι μόνο την ελευθερία από τους άλλους, αλλά και από τον φόβο, την άγνοια, την αδράνεια, τις ψεύτικες βεβαιότητες που φυλακίζουν τον άνθρωπο.

Σήμερα, οι φυλακές μας δεν έχουν πάντα κάγκελα. Μπορεί να είναι μια οθόνη. Μια προκατάληψη. Ο φόβος του διαφορετικού. Η ανάγκη να έχουμε πάντα δίκιο. Η αγωνία να φανούμε αντί να υπάρξουμε.

Και εσύ, Γιώργη, εσύ που δεν ήθελες να κοιτάς τη ζωή από μακριά αλλά να πέφτεις μέσα της με όλο σου το είναι, τι θα μας έλεγες σήμερα;

Θα μας έλεγες άραγε «Μη φοβάστε τόσο πολύ να ζήσετε.» Να γελάσετε. Να αγαπήσετε. Να χορέψετε. Να ταξιδέψετε χωρίς να ξέρετε ακριβώς πού θα σας βγάλει ο δρόμος. Να καθίσετε μαζί γύρω από ένα τραπέζι και να μιλήσετε- όχι για να συμφωνήσετε, αλλά για να γνωρίσετε ο ένας τον άλλον. Να αφήσετε για λίγο το τηλέφωνο στην άκρη και να ακούσετε τον ήχο της θάλασσας.

Ίσως να μας θυμίζατε ότι η ζωή είναι αυτό που τολμάμε να ζήσουμε και όχι αυτό που προγραμματίζουμε.

Και ίσως, Νίκο, να μας θύμιζες ότι η ελευθερία δεν είναι ένα δώρο που μας χαρίζεται. Είναι ένας δρόμος.

Και ίσως, Γιώργη, να μας έλεγες ότι σε αυτόν τον δρόμο πρέπει πού και πού να σταματάμε, να κοιτάμε τον ουρανό, να ακούμε τη μουσική και να χορεύουμε. Γιατί ο κόσμος μας έχει ανάγκη και από τη σκέψη και από την πράξη. Από το μυαλό του Καζαντζάκη και από την καρδιά του Ζορμπά.

Σήμερα, που η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει πολέμους, φόβο, μοναξιά, κοινωνικές διαιρέσεις και μια φύση που ζητά απεγνωσμένα την προσοχή μας, εμείς στη Στούπα θέλουμε να κάνουμε κάτι απλό, να σας ξανακούσουμε. Όχι σαν αγάλματα του παρελθόντος. Όχι σαν δύο ονόματα σε ένα βιβλίο. Αλλά σαν δύο ζωντανές φωνές που μπορούν ακόμη να μας κάνουν να αναρωτηθούμε:

Πώς θέλουμε να ζήσουμε;

Τι σημαίνει σήμερα ελευθερία;

Τι σημαίνει να είσαι άνθρωπος;

Και τελικά, τι αξίζει περισσότερο... να έχουμε περισσότερα ή να ζούμε περισσότερο αυτά που έχουμε;

Γι' αυτό δημιουργήσαμε αυτό το τριήμερο στη Στούπα. Στον τόπο όπου η ιστορία σας συναντά ακόμη τη θάλασσα, το φως και τους ανθρώπους. Θέλουμε να περπατήσουμε ξανά στα ίχνη σας. Να μιλήσουμε για εσάς, αλλά κυρίως μαζί σας. Να φέρουμε το 1917 στο 2026. Και να δούμε αν τα ερωτήματα που γεννήθηκαν τότε μπορούν ακόμη να μας βοηθήσουν να βρούμε απαντήσεις για το αύριο.

Κι αν κάπου εκεί, ανάμεσα στην Καλόγρια και στη Στούπα, ανάμεσα στις λέξεις και στη μουσική, ανάμεσα στη σκέψη και στον χορό, αισθανθούμε ξαφνικά μια παρουσία... θα ξέρουμε.

Ο Καζαντζάκης θα μας κοιτάξει και ο Ζορμπάς θα χαμογελά. Και ίσως τότε καταλάβουμε πως, όσο περνούν τα χρόνια, υπάρχουν άνθρωποι που δεν πεθαίνουν πραγματικά. Γιατί όσο υπάρχουν άνθρωποι που αναζητούν την ελευθερία, όσο υπάρχουν άνθρωποι που αγαπούν τη ζωή, όσο υπάρχει ένας άνθρωπος που τολμά να σηκωθεί και να χορέψει, ο Ζορμπάς ζει.

Και όσο υπάρχει ένας άνθρωπος που δεν σταματά να ρωτά, να αγωνίζεται, να δημιουργεί και να αναζητά το νόημα, ο Καζαντζάκης ζει.

Σας περιμένουμε λοιπόν, για να σας συναντήσουμε ξανά στη Στούπα. Εκεί όπου όλα άρχισαν.

Με αγάπη και βαθύ σεβασμό,

Μαρία Θεοδωρακέα

Πρόεδρος NARTURA